

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
NILS WAHL
prednesené 21. apríla 2016¹

Spojené veci C-8/15 P, C-9/15 P a C-10/15 P

**Ledra Advertising Ltd (C-8/15 P),
Andreas Eleftheriou, (C-9/15 P),
Eleni Eleftheriou (C-9/15 P),
Lilia Papachristofi (C-9/15 P),
Christos Theophilou (C-10/15 P),
Eleni Theophilou (C-10/15 P)**

**proti
Európskej komisii,**

Európskej centrálnej banke

„Odvolania — Európsky mechanizmus pre stabilitu — Program na podporu stability pre Cyprus — Memorandum o porozumení o špecifickej podmienenosti hospodárskej politiky uzavreté medzi Cyperskou republikou a Európskou centrálnou bankou (ECB), Medzinárodným menovým fondom (MMF) a Európskou komisiou — Žaloby o náhradu škody a neplatnosť — Povinnosti Komisie“

1. Hlavnou právnou otázkou vznesenou v týchto odvolaniach je úloha Komisie a v menšom rozsahu Európskej centrálnej banky (ďalej len „ECB“) pri rokovaní o memorande o porozumení uzatvorenom medzi Cyperskou republikou a Európskym mechanizmom pre stabilitu (ďalej len „EMS“) počas finančnej krízy v rokoch 2012 až 2013 (ďalej len „memorandum o porozumení“) a pri jeho podpísaní. Skúmanie tejto otázky vyvoláva tiež otázky týkajúce sa právnych povinností Komisie súvisiacich s jej činnosťou podľa zmluvy o EMS², najmä vzhľadom na rozsudok z 27. novembra 2012, ktorý vynieslo plénum Súdneho dvoru vo veci Pringle (ďalej len „Pringle“)³.

2. Tieto odvolania sa týkajú troch žalôb o náhradu škody, ktoré proti Komisii a ECB podali vkladatelia dvoch veľkých cyperských bánk, Bank of Cyprus (ďalej len „BoC“) a Cyprus Popular Bank (ďalej len „CPB“). Vkladatelia tvrdia, že po žiadosti Cyperskej republiky o finančnú pomoc z EMS a reštrukturalizácii dotknutých dvoch bánk im vznikla ujma medzi 480 000 eur a 1 600 000 eur. Odvolatelia taktiež požadujú čiastočné zrušenie memoranda o porozumení z dôvodu údajného porušenia ich vlastníckeho práva.

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — Zmluva, ktorou sa zriaďuje európsky mechanizmus pre stabilitu, podpísaná členskými štátmi eurozóny 2. februára 2012, a ktorá nadobudla účinnosť 27. septembra 2012 pre prvých 16 členských štátov, ktoré ju ratifikovali.

3 — Rozsudok z 27. novembra 2012, Pringle (C-370/12, EU:C:2012:756).

I – Právny rámec

A – Zmluva o EMS

3. Odôvodnenie 1 zmluvy o EMS znie takto:

„Európska rada sa 17. decembra 2010 zhodla na potrebe členských štátov eurozóny vytvoriť trvalý mechanizmus pre stabilitu. [EMS] prevezme úlohy, ktoré v súčasnosti plní Európsky nástroj finančnej stability („ENFS“) a európsky finančný stabilizačný mechanizmus („EFSM“), t. j. poskytovanie finančnej pomoci podľa potreby členským štátom eurozóny.“

4. Článok 3 zmluvy o EMS stanovuje:

„Cieľom EMS je mobilizovať financovanie a na základe prísnej podmienenosti vhodnej vzhľadom na vybraný nástroj finančnej pomoci poskytovať podporu pre stabilitu v prospech členov EMS, ktorí majú závažné finančné problémy, alebo im takéto problémy hrozia, ak je to nevyhnutné na ochranu finančnej stability eurozóny ako celku a jednotlivých členských štátov. Na tieto účely je EMS oprávnený získavať finančné prostriedky vytváraním finančných nástrojov alebo uzatváraním finančných alebo iných dohôd alebo zmlúv s členmi EMS, finančnými inštitúciami alebo inými tretími stranami.“

5. Článok 4 ods. 1 zmluvy o EMS stanovuje:

„EMS bude mať radu guvernérov, správnu radu, ako aj generálneho riaditeľa a vlastný personál podľa potreby.“

6. Článok 5 ods. 3 zmluvy o EMS stanovuje:

„Na zasadnutiach rady guvernérov [EMS] sa ako pozorovateľ môže zúčastňovať člen Európskej komisie zodpovedný za hospodárske a menové záležitosti a prezident ECB, ako aj predseda euroskupiny (ak nie je predsedom alebo guvernérom).“

7. Článok 6 ods. 2 zmluvy o EMS stanovuje:

„Člen Európskej komisie zodpovedný za hospodárske a menové záležitosti a prezident ECB môžu každý vymenovať jedného pozorovateľa [pre správnu radu EMS].“

8. Článok 12 ods. 1 zmluvy o EMS znie takto:

„Ak je potrebné ochrániť finančnú stabilitu eurozóny ako celku a jednotlivých členských štátov, EMS môže poskytnúť členovi EMS podporu pre stabilitu, ktorá podlieha prísnej podmienenosti v závislosti od vybraného finančného nástroja. Táto podmienenosť môže siahť od programov makroekonomickej úpravy až po nepretržité rešpektovanie vopred stanovených podmienok poskytnutia podpory.“

9. Článok 13 zmluvy o EMS s názvom „Postup na udelenie podpory pre stabilitu“ stanovuje toto:

„1. Člen EMS môže podať žiadosť o podporu pre stabilitu predsedovi rady guvernérov. V takejto žiadosti sa uvedie nástroj finančnej pomoci, ktorý sa zvažuje. Po prijatí takejto žiadosti predseda rady guvernérov poverí Európsku komisiu v spolupráci s ECB týmito úlohami:

a) posúdiť, či existujú riziká pre finančnú stabilitu eurozóny ako celku alebo jej členských štátov v prípade, že ECB takúto analýzu ešte nepredložila podľa článku 18 ods. 2;

b) posúdiť, či je verejný dlh udržateľný. Kedykoľvek je to vhodné a možné, vypracovať takéto posúdenie spoločne s MMF;

c) posúdiť skutočné alebo potenciálne finančné potreby dotknutého člena EMS.

2. Na základe žiadosti členov EMS a posúdenia uvedeného v odseku 1 môže rada guvernérov v zásade rozhodnúť o udelení podpory pre stabilitu danému členovi EMS vo forme nástroja finančnej pomoci.

3. Ak sa podľa odseku 2 prijme rozhodnutie, rada guvernérov poverí Európsku komisiu – v spolupráci s ECB a kedykoľvek je to možné spoločne s MMF – úlohou rokovať s dotknutým členom EMS o memorande o porozumení, v ktorom sa podrobne opisuje podmienenosť viazaná na nástroj finančnej pomoci. Obsah memoranda o porozumení odzrkadľuje závažnosť nedostatkov, ktoré treba riešiť, a zvolený nástroj finančnej pomoci. Generálny riaditeľ EMS pripraví súbežne návrh dohody o nástroji finančnej pomoci vrátane finančných podmienok a výberu nástrojov, ktoré má schváliť rada guvernérov.

Memorandum o porozumení je plne v súlade s opatreniami týkajúcimi sa koordinácie hospodárskej politiky ustanovenej v ZFEÚ, najmä s akýmkoľvek právnym aktom Európskej únie vrátane akéhokoľvek stanoviska, varovania, odporúčania alebo rozhodnutia určeného dotknutému členovi EMS.

4. Európska komisia podpisuje memorandum o porozumení v mene EMS pod podmienkou, že boli pred tým splnené podmienky stanovené v odseku 3 a po schválení radou guvernérov.

5. Správna rada schvaľuje dohodu o nástroji finančnej pomoci, pričom podrobne opíše finančné aspekty udeľovanej podpory pre stabilitu a, keď je to vhodné, vyplatenie prvej tranže pomoci.

...

7. Európska komisia – v spolupráci s ECB a kedykoľvek je to možné spoločne s MMF – bude poverená monitorovaním dodržiavania podmienenosti, na ktorú je viazaný nástroj finančnej pomoci.“

B – Memorandum o porozumení medzi Cyperskou republikou a Komisiou

10. Body 1.23 až 1.27 memoranda o porozumení (s názvom „Reštrukturalizácia a riešenie situácie [CPB] a [BoC]“) uvádzajú:

„1.23 Z posúdenia finančnej a účtovnej hodnoty, ktoré už bolo spomenuté, vyplynulo, že dve najväčšie cyperské banky sa nachádzajú v platobnej neschopnosti. Na nápravu tejto situácie začala vláda realizovať rozsiahly plán riešenia a reštrukturalizácie. S cieľom zabrániť, aby v budúcnosti narástla nerovnovážna situácia, a zabezpečiť obnovenie životaschopnosti odvetvia pri súčasnom zachovaní hospodárskej súťaže, bola prijatá stratégia nevyžadujúca použitie peňazí daňových poplatníkov, ktorá sa skladá zo štyroch zložiek.

1.24 Po prvé boli predané všetky aktíva spojené s Gréckom, odhadované v najhoršom prípade na 16,4 miliardy eur (vrátane úverov v oblasti námornej dopravy), ako aj všetky záväzky spojené s Gréckom odhadované v najhoršom prípade na 15 miliárd eur. Nadobúdateľom týchto gréckych aktív a pasív sa stala Piraeus Bank, ktorej reštrukturalizáciu vykonávajú grécke orgány. Predaj bol uskutočnený na základe dohody podpísanej 26. marca 2013. Keďže účtovná hodnota aktív predstavovala 19,2 miliardy eur, tento predaj umožnil podstatne znížiť objem vzájomných pohľadávok medzi Gréckom a Cyprom.

1.25 Čo sa týka pobočky [CPB] v Spojenom kráľovstve, všetky vklady boli prevedené na britskú dcérsku spoločnosť [BoC]. Súvisiace aktíva boli včlenené do [BoC].

- 1.26 Po druhé [BoC] preberie – postupom spočívajúcim v nákupe a zlúčení – cyperské aktíva [CPB] v ich reálnej hodnote, ako aj v nominálnej hodnote jej poistené vklady a jej poskytovanie núdzovej pomoci pri zvyšovaní likvidity. Nepoistené vklady [CPB] zostanú aj naďalej v pôvodnom subjekte. Cieľom je, aby hodnota prevádzaného majetku bola vyššia ako prevedené záväzky, aby teda rozdiel zodpovedal rekapitalizácii [BoC], ktorú uskutoční [CPB], vo výške 9 % prevedených aktív, ktoré sú vážené v závislosti od rizika, ktoré je s nimi spojené. Rekapitalizácia [BoC] sa vykoná tak, aby táto banka po skončení programu dosiahla prahové hodnoty pomeru vlastného kapitálu (core tier one ratio) vo výške 9 % za nepriaznivých podmienok záťažového testu, čo by malo prispieť k obnoveniu dôvery a normalizácii podmienok financovania. Prevod [37,5 %] nepoistených vkladov v [BoC] na akcie triedy A spojených s plnými hlasovacími právami a nárokom na dividendy pokryje väčšinu kapitálových potrieb pomocou dodatočných vkladov vlastného kapitálu z pôvodného subjektu [CPB]. Časť zvyšných nepoistených vkladov [BoC] bude dočasne zmrazená.
- 1.27 Po tretie [do konca júna 2013] sa dokončí výkon podrobnejšieho a aktualizovaného nezávislého ocenenia aktív [BoC] a [CPB] v súlade s požiadavkami rámca na riešenie problémov bánk, s cieľom zabezpečiť dosiahnutie cieľov kapitalizácie. Na tento účel sa po konzultácii s [Komisiou], ECB a MMF najneskôr do [polovice apríla 2013] dohodnú referenčné podmienky pre vykonanie nezávislého ocenenia. Po vykonaní tohto ocenenia sa v prípade potreby uskutoční ďalšia premena nepoistených vkladov na akcie triedy A tak, aby bolo po skončení programu zabezpečené dosiahnutie cieľa minimálnej úrovne vlastného kapitálu vo výške 9 % rizikových podmienok. Ak by s ohľadom na tento cieľ bola banka prekapitalizovaná, pristúpi sa k spätnému odkúpeniu akcií, aby bolo možné vyplatiť vkladateľov vo výške sumy zodpovedajúcej tomuto prekapitalizovaniu.“

C – Vnútroštátne právo

1. Zákon z 22. marca 2013

11. Na základe bodu 3 ods. 1 a bodu 5 ods. 1 O peri exiiansis pistotikon kai allon idrimaton nomos (zákon o reorganizácii úverových a ďalších inštitúcií; ďalej len „zákon z 22. marca 2013“)⁴ bola reorganizáciou inštitúcií podľa uvedeného zákona poverená Cyperská centrálna banka (CCB) spoločne s Ministerstvom financií.

12. Bod 12 ods. 1 zákona z 22. marca 2013 na tento účel jednak stanovuje, že CCB môže nariadením vykonať reštrukturalizáciu dlhov a záväzkov inštitúcie, v ktorej sa vykonáva reorganizácia, a to znížením, premenou, reštrukturalizáciou alebo zmenou základného imania alebo zostatku akýchkoľvek existujúcich alebo budúcich pohľadávok voči tejto inštitúcii, prípadne konverziou dlhopisov do vlastného majetku. Po druhé tento článok stanovuje, že v zmysle bodu 2 piateho odseku zákona z 22. marca 2013 sú „poistené vklady“ vylúčené z týchto opatrení. Medzi účastníkmi konania je nesporné, že vo všeobecnosti ide o vklady do 100 000 eur.

2. Nariadenia č. 103 a 104

13. Dňa 29. marca 2013 boli na tento účel vydané na základe zákona z 22. marca 2013 nariadenia č. 103 a 104.⁵

4 — EE, príloha I (I), č. 4379, 22. 3. 2013.

5 — EE, príloha III (I), č. 4645, z 29. marca 2013, s. 769 až 780 a 781 až 788.

14. To peri diasosis me idia mesa tis Trapezas Kyprou Dimosias Etaireias Ltd Diatagma tou 2013, Kanonistiki Dioikitiko Praxi No. 103 (nariadenie z roku 2013 o reorganizácii BoC jej vlastnými prostriedkami; regulačný správny akt č. 103; ďalej len „nariadenie č. 103“) stanovuje rekapitalizáciu BoC, najmä na náklady jej vlastníkov nepoistených vkladov, akcionárov a držiteľov dlhopisov, aby mohla pokračovať v poskytovaní bankových služieb. Nepoistené vklady boli teda premenené na akcie BoC (37,5 % z každého nepoisteného vkladu), na prevoditeľné cenné papiere BoC – na akcie alebo na vklady (22,5 % z každého nepoisteného vkladu) – a na cenné papiere, ktoré môže CCB previesť na vklady (40 % z každého nepoisteného vkladu).⁶ Nariadenie č. 103 nadobudlo v súlade so svojím článkom 10 účinnosť 29. marca 2013 o 6:00 hod.

15. To Peri tis Polisis Orismenon Ergasion tis Cyprus Popular Bank Public Co Ltd Diatagma tou 2013, Kanonistiki Dioikitiko Praxi No. 104 (nariadenie z roku 2013 o predaji niektorých prevádzok CPB; regulačný správny akt č. 104; ďalej len „nariadenie č. 104“) vo svojom článku 2 v spojení s článkom 5 stanovoval prevod niektorých aktív a pasív CPB vrátane vkladov do 100 000 eur na BoC. K prevodom došlo k 29. marcu 2013 o 6:10 hod. Vklady prevyšujúce 100 000 eur boli ponechané v CPB až do jej likvidácie.

II – Okolnosti konania

16. Počas prvých mesiacov roku 2012 určité banky so sídlom na Cypre, najmä CPB a BoC, mali finančné ťažkosti. Cyperská republika rozhodla o ich rekapitalizácii a v tejto súvislosti predložila predsedovi euroskupiny žiadosť o finančnú pomoc z ENFS alebo z EMS.

17. Euroskupina vo svojom vyhlásení z 27. júna 2012 uviedla, že požadovanú finančnú pomoc poskytne ENFS alebo EMS v rámci programu makroekonomickej úpravy, ktorý bude konkretizovaný v memorande o porozumení a o ktorom budú viesť rokovania na jednej strane Európska komisia spolu s ECB a MMF a na druhej strane cyperské orgány.

18. Cyperská republika a ďalšie členské štáty, ktorých menou je euro, dospeli v marci 2013 k politickej dohode o návrhu memoranda o porozumení. Euroskupina vo svojom vyhlásení zo 16. marca 2013 túto dohodu uvítala a pripomenula niekoľko plánovaných opatrení zameraných na úpravu vrátane zavedenia dane z bankových vkladov. Euroskupina uviedla, že vzhľadom na tieto skutočnosti sa domnieva, že poskytnutie finančnej pomoci, ktoré dokáže zabezpečiť finančnú stabilitu Cyperskej republiky a eurozóny, je v zásade odôvodnené a vyzvala zainteresované strany, aby urýchlili prebiehajúce rokovania.

19. Dňa 18. marca 2013 nariadila Cyperská republika uzavretie bánk v dňoch 19. a 20. marca 2013. Cyperské orgány rozhodli, že uzavretie bánk sa predĺži až do 28. marca 2013, aby sa zabránilo hromadným výberom vkladov.

20. Cyperský parlament odmietol 19. marca 2013 návrh zákona cyperskej vlády o zavedení dane zo všetkých bankových vkladov na Cypre.

21. Dňa 22. marca 2013 cyperský parlament prijal zákon z 22. marca 2013.

22. Euroskupina vo svojom vyhlásení z 25. marca 2013 uviedla, že dospela k dohode s cyperskými orgánmi o základných prvkoch budúceho programu makroekonomickej úpravy, ktorý podporujú všetky členské štáty, ktorých menou je euro, ako aj Komisia, ECB a MMF. Euroskupina okrem toho privítala plány na reštrukturalizáciu finančného sektora uvedené v prílohe tohto vyhlásenia. Dňa 25. marca 2013 začal guvernér CCB proces reorganizácie BoC a CPB. Nariadenia č. 103 a 104 boli uverejnené 29. marca 2013.

6 — Tieto číselné údaje nemajú vplyv na zníženie hodnoty nepoistených vkladov, ktoré už boli schválené.

23. Rada guvernérov EMS na svojom zasadnutí, ktoré sa konalo 24. apríla 2013, prijala tieto rozhodnutia:

- v súlade s návrhom generálneho riaditeľa EMS sa rozhodla poskytnúť podporu pre stabilitu Cyperskej republiky v podobe nástroja finančnej pomoci (ďalej len „NFP“),
- schválila návrh memoranda o porozumení dohodnutého medzi Komisiou (v spolupráci s ECB a MMF) a Cyperskou republikou,
- splnomocnila Komisiu na podpis tohto memoranda v mene EMS.

24. Memorandum o porozumení bolo podpísané 26. apríla 2013 ministrom financií Cyperskej republiky, guvernérom CCB a podpredsedom Komisie O. Rehnom v mene tejto inštitúcie.

25. Dňa 8. mája 2013 schválila rada guvernérov EMS dohodu o NFP, ako aj navrhovaný spôsob vyplatenia prvej tranže pomoci Cyperskej republiky. Táto tranža bola rozdelená do dvoch platieb, ktoré sa vykonali 13. mája 2013 (dve miliardy eur) a 26. júna 2013 (jedna miliarda eur).

III – Konanie pred Všeobecným súdom a uznesenia napadnuté odvolaniami

26. Troma samostatnými žalobami podanými 24. mája 2013, a) Ledra Advertising Ltd (ďalej len „Ledra“), b) A. Eleftheriou, E. Eleftheriou a L. Papachristofi (ďalej len „Eleftheriou a i.“), a c) C. Theophilou a E. Theophilou (ďalej len „Theophilou a i.“) (spoločne označovaní v týchto návrhoch ďalej len ako „odvolatelia“) začali konania na Všeobecnom súde o náhradu škody, ktorú údajne utrpeli v dôsledku zahrnutia bodov 1.23 až 1.27 do memoranda o porozumení, a o zrušenie týchto bodov memoranda o porozumení.

27. Troma uzneseniami vydanými 10. novembra 2014 vo veciach Ledra Advertising Ltd/Komisia a ECB (T-289/13)⁷, Eleftheriou a Papachristofi/Komisia a ECB (T-291/13)⁸ a Theophilou/Komisia a ECB (T-293/13)⁹ (ďalej len „uznesenia napadnuté odvolaniami“) Všeobecný súd žaloby zamietol ako sčasti neprípustné a sčasti bez právneho základu.

IV – Konanie pred Súdny dvorom a návrhy účastníkov konania

28. Odvolaniami podanými 9. januára 2015 odvolatelia v podstate žiadajú Súdny dvor, aby

- zrušil uznesenia napadnuté odvolaniami vzhľadom na prvé dva žalobné návrhy, konkrétne návrh na náhradu škody, a/alebo zrušil sporné časti memoranda o porozumení,
- vrátil veci Všeobecnému súdu,
- o trovách konania rozhodol v konaní o veci samej.

29. Komisia a ECB vo všetkých troch veciach navrhujú, aby Súdny dvor:

- zamietol odvolania,
- zaviazal odvolateľov na náhradu trov konania.

7 – EU:T:2014:981.

8 – EU:T:2014:978.

9 – EU:T:2014:979.

30. Rozhodnutím z 27. júla 2015 predseda Súdneho dvora rozhodol o spojení vecí C-8/15 P, C-9/15 P a C-10/15 P na účely ústnej časti konania a vyhlásenia rozsudku.

31. Odvolatelia, Komisia a ECB predniesli ústne vyjadrenia na pojednávaní, ktoré sa konalo 2. februára 2016.

V – Posúdenie odvolacích dôvodov

32. Odvolatelia podali prakticky identické odvolania, v ktorých na podporu svojich žalôb predkladajú štyri odvolacie dôvody. Tri z týchto dôvodov sa týkajú rozhodnutia Všeobecného súdu o zamietnutí ich prvého žalobného návrhu: návrhu na náhradu škody. Jeden odvolací dôvod sa týka časti uznesení, v ktorej tento súd zamietol ich druhý žalobný návrh: návrh na zrušenie bodov 1.23 až 1.27 memoranda o porozumení.

33. Pred postupným preskúmaním každého z týchto dôvodov sa však budem venovať prípustnosti odvolaní.

A – Prípustnosť odvolaní

1. Tvrdenia účastníkov konania

34. Komisia a ECB vznášajú námietku prípustnosti odvolaní. Komisia tvrdí, že odvolania sú nedostatočne jasné, presné a zrozumiteľné, aby spĺňali požiadavky stanovené v Rokovacom poriadku Súdneho dvora (ďalej len „rokovací poriadok“). ECB za seba tvrdí, že odvolania sa obmedzujú na opakovanie alebo parafrázovanie tvrdení, ktoré už boli predložené Všeobecnému súdu, a neponúkajú žiadne nové alebo osobitné právne tvrdenia smerujúce proti uzneseniu napadnutému odvolaním.

2. Posúdenie

35. Podľa ustálenej judikatúry z článku 256 ods. 1 druhého pododseku ZFEÚ, z článku 58 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora a z článku 168 ods. 1 písm. d) Rokovacieho poriadku Súdneho dvora vyplýva, že v odvolaní musia byť presne uvedené napádané časti rozsudku, ktorého zrušenie sa navrhuje, ako aj právne tvrdenia, ktoré osobitným spôsobom podporujú tento návrh. V tejto súvislosti článok 169 ods. 2 uvedeného rokovacieho poriadku spresňuje, že v právnych dôvodoch a právnych tvrdeniach sa presne označia časti odôvodnenia Všeobecného súdu, ktoré sa napádajú.¹⁰ Navyše odvolania majú mať koherentnú štruktúru¹¹ a majú vysvetľovať odvolacie dôvody a návrhy odvolateľa s dostatočnou jasnosťou a presnosťou.¹²

36. Tieto požiadavky nie sú v žiadnom prípade len výsledkom formalizmu: sú podstatné na účely zaručenia základných zásad, akými sú právna istota, riadny výkon spravodlivosti a ochrana práv na obhajobu ďalších účastníkov konania.¹³ Zdá sa, že to platí o to viac, keď sa vezme do úvahy, že Súdny dvor prejednáva prípady vo všetkých 24 úradných jazykoch Únie a musí každodenne spolupracovať so súdmi, verejnými orgánmi a právnymi zástupcami z rozličných vnútroštátnych právnych systémov, ktoré majú svoje vlastné pravidlá, pojmy, zvyklosti a kultúru.

10 — Pozri okrem iného rozsudok 3. decembra 2015, Taliansko/Komisia (C-280/14 P, EU:C:2015:792, bod 42 a citovanú judikatúru).

11 — Pozri okrem iného uznesenie z 29. novembra 2007, Weber/Komisia (C-107/07 P, EU:C:2007:741, body 26 až 28).

12 — Pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. júla 2014, Telefónica a Telefónica de España/Komisia (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, body 29 a 30 a citovanú judikatúru).

13 — Pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. septembra 2014, MasterCard a i./Komisia (C-382/12 P, EU:C:2014:2201, bod 41 a citovanú judikatúru).

37. Za týchto okolností musím uznať, že tvrdenia predložené Komisiou a ECB o prípustnosti odvolaní nie sú nepodložené. Popri všeobecne nedostatočne starostlivej a presnej príprave a prednese sa odvolania trochu zmäteným spôsobom venujú právnym a skutkovým otázkam. Slabá štruktúra a nedostatok nadpisov, tabuľky s obsahom či zhrnutia sťažujú čitateľovi snahu nájsť líniu logiky v rôznych častiach odvolania.

38. Táto skutočnosť spôsobila, že bolo ťažké s istotou rozoznať počet a druh odvolacích dôvodov a predkladané tvrdenia. To platí najmä s ohľadom na určité právne i skutkové hľadiská, ktoré zasahujú do samého jadra prípadu odvolateľov: napríklad označenie konania, ktoré viedlo k údajnej finančnej ujme.

39. Vzhľadom na vyššie uvedené zastávam názor, že Súdny dvor by mal vážne uvažovať o možnosti, že odvolania nevyhovujú, úplne alebo čiastočne, požiadavkám stanoveným v ustanoveniach Štatútu a Rokovacieho poriadku Súdneho dvora uvedeným vyššie.

40. Ak by Súdny dvor napriek nedostatku starostlivosti odvolateľov prijal názor, že odvolania nemožno vyhlásiť za neprípustné v plnom rozsahu, domnievam sa, že sa treba venovať štyrom odvolacím dôvodom. Na rozdiel od toho, čo tvrdí ECB, tieto odvolacie dôvody neparafrázujú len tvrdenia prednesené v prvom stupni, ale obsahujú aj kritiku uznesení napadnutých odvolaniami.

41. Prípadná ďalšia kritika uznesení napadnutých odvolaniami, uvedená v odvolaniach, je podľa môjho názoru zjavne prednesená nedostatočne jasným a štruktúrovaným spôsobom, aby sa mohla považovať za správny alebo samostatne stojaci odvolací dôvod. Odvolania tiež obsahujú viaceré vyjadrení, ktorými odvolatelia kritizujú posúdenie skutkového stavu vykonané Všeobecným súdom.¹⁴ Podľa ustálenej judikatúry však posúdenie skutkového stavu, s výnimkou prípadu skreslenia dôkazov predložených v konaní pred Všeobecným súdom, nepredstavuje právnu otázku, ktorá ako taká podlieha preskúmaniu Súdnym dvorom.¹⁵ Z tohto dôvodu, keby sa mali tieto vyjadrenia považovať za jeden alebo viaceré ďalšie odvolacie dôvody, boli by v každom prípade neprípustné.

B – O prvom odvolacom dôvode

1. Tvrdenia účastníkov konania

42. Svojím prvým odvolacím dôvodom, namiereným proti bodom 45 a 46 uznesení napadnutých odvolaniami, odvolatelia tvrdia, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď dospel k záveru, že prijatie memoranda o porozumení neiniciovala Komisia alebo ECB. Najmä tvrdia, že Všeobecný súd nevzal do úvahy povinnosť Komisie – uvedenú v bode 164 rozsudku Pringle – zabezpečiť, aby boli memorandá o porozumení, ktoré EMS uzatvára, zlučiteľné s právom Únie.

43. Komisia tvrdí, že Všeobecný súd sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď dospel k záveru, že memorandum o porozumení je aktom medzinárodného práva verejného uzavretým medzi EMS a Cyperskou republikou. Zmluva o EMS zverila Komisii právomoc podpísať memorandum o porozumení v mene EMS, ale táto inštitúcia nie je stranou Zmluvy. Povinnosti Komisie vyplývajúce z rozsudku Pringle ako také nemiajú právnu povahu memoranda o porozumení, o ktorom odvolatelia tvrdia, že je príčinou škody, ktorá im vznikla.

14 — Pozri napríklad bod 8 v každom z odvolaní.

15 — Pozri rozsudok z 1. októbra 2014, Rada/Alumina (C-393/13 P, EU:C:2014:2245, bod 16 a citovanú judikatúru).

44. ECB sa domnieva, že tento odvolací dôvod je neprípustný a v každom prípade nepodložený. Tvrdí, že Všeobecný súd dospel k správne predpokladu, že prijatie memoranda o porozumení nemohla iniciovať Komisia ani ECB. Uznesenia napadnuté odvolaniami ako také správne konštatovali, že žaloby o náhradu škody sú neprípustné.

2. Posúdenie

45. Tento odvolací dôvod vznáša v podstate otázku, či môže Únia na základe článkov 268 a 340 ZFEÚ niesť zodpovednosť, aby zaplatila náhradu škody za ujmy spôsobené priamo alebo nepriamo prostredníctvom memoranda o porozumení uzatvoreného medzi EMS a členom EMS, ktorý požiadal o finančnú pomoc v súlade s článkom 13 zmluvy o EMS.

46. V tejto súvislosti by som pripomenul, že podľa tohto ustanovenia o memorande o porozumení – podrobne opisujúcom podmienenosť viazanú na nástroj finančnej pomoci, ktorú má poskytnúť EMS – rokuje Komisia v spolupráci s ECB a kedykoľvek je to možné spoločne s MMF. Memorandum o porozumení podpisuje Komisia v mene EMS po schválení radou guvernérov EMS.

47. Na úvod sa zdá dôležité zdôrazniť, že podľa ustálenej judikatúry je účelom žaloby o náhradu škody proti Únii požadovať náhradu škody vyplývajúcej z aktu alebo z protiprávneho konania, ktoré možno pripísať jej inštitúcii.¹⁶ Podľa článku 340 ZFEÚ môže akt orgánov (alebo pracovníkov) pri výkone ich funkcií v zásade viesť k zodpovednosti Únie.

48. Pred Všeobecným súdom odvolatelia rozvinuli dve línie tvrdení na podporu svojho názoru, že konanie, ktoré spôsobilo údajnú škodu, možno pripísať inštitúciám Únie.

a) Prvá línia tvrdení

49. Hlavná línia tvrdení predložených odvolateľmi v prvom stupni, ako som pochopil, spočívala v tvrdení, že škoda, ktorá im údajne vznikla, bola spôsobená podpísaním memoranda o porozumení, aktom, ktorý považovali za pripísateľný Komisii a ECB.

50. V bodoch 40 až 47 uznesení napadnutých odvolaniami Všeobecný súd poukázal na to, že podľa ustálenej judikatúry má právomoc rozhodovať spory o náhradu škody spôsobenej inštitúciami Únie alebo jej pracovníkmi pri výkone ich funkcií. Preto je návrh o náhradu škody smerujúci proti Únii a založený len na protiprávnosti aktu alebo konania, ktoré neboli prijaté orgánom Únie ani jej zamestnancami, neprípustný. Všeobecný súd ďalej poznamenal, že hoci zmluva o EMS ukladá Komisii a ECB určité úlohy spojené s realizáciou cieľov tejto Zmluvy, z rozsudku Pringle vyplýva, že funkcie prenesené na Komisiu a ECB zmluvou o EMS nezahŕňajú nijakú vlastnú rozhodovaciu právomoc a že činnosti vykonávané týmito dvomi inštitúciami v rámci tejto Zmluvy zaväzujú len EMS. Z tohto dôvodu Všeobecný súd dospel k záveru, že prijatie memoranda o porozumení neiniciovala Komisia alebo ECB, a teda že nemá právomoc skúmať návrh na náhradu škody založený na nezákonnosti niektorých ustanovení memoranda o porozumení.

51. Podľa môjho názoru nemožno odôvodneniu Všeobecného súdu nič vytýkať. Je nesporné, že zmluva o EMS je, napriek silnej väzbe medzi ňou a Zmluvami o EÚ, medzinárodnou dohodou podpísanou mimo právny rámec Únie. Táto Zmluva v dôsledku nadobudnutia účinnosti po tom, čo bol dokončený proces ratifikácie v zmluvných štátoch, vytvorila novú medzinárodnú organizáciu s vlastnými pravidlami, poslaním, inštitúciami a zamestnancami.

16 — Pozri rozsudok z 23. marca 2004, Ombudsman/Lamberts (C-234/02 P, EU:C:2004:174, bod 59 a citovanú judikatúru).

52. So súhlasom všetkých členských štátov¹⁷ Únie zmluva o EMS preniesla určité úlohy na niektoré inštitúcie Únie (Komisiu, ECB, Radu a Súdny dvor). Už pred podpisom zmluvy o EMS v skutočnosti Súdny dvor rozhodol, že za určitých podmienok sú členské štáty oprávnené v oblastiach, ktoré nepatria do výlučnej právomoci Únie, zveriť jej orgánom úlohy mimo rámec Únie.¹⁸

53. Skutočnosť, že jedna alebo viaceré inštitúcie Únie môžu zohrávať určitú úlohu v rámci právneho rámca EMS, však nemení povahu aktov EMS. Tieto akty sú cudzie právnemu poriadku Únie: rozhodujú o nich vlastné inštitúcie EMS a zaväzujú iba EMS.¹⁹ Únia nie je zmluvnou stranou zmluvy o EMS (a nie sú ňou ani všetky jej členské štáty). Z článku 216 ods. 2 ZFEÚ vyplýva, že pre Úniu sú spravidla záväzné iba medzinárodné dohody, ktorých je stranou.²⁰

54. Sotva musím poukazovať v tejto súvislosti na to, že sa nemožno domnievať, že po nadobudnutí účinnosti zmluvy o EMS Únia prevzala, a tým na seba preniesla právomoci predtým vykonávané členskými štátmi, ktoré patria do rámca tejto Zmluvy.²¹ Zmluva o EMS je nástrojom hospodárskej politiky, ktorá nie je podľa článku 6 ZFEÚ oblasťou výlučnej právomoci Únie. Ani dané špecifické odvetvie, do ktorého zmluva o EMS zasiahla, sa nestalo oblasťou výlučnej právomoci na základe právnych predpisov prijatých Úniou. Ako už Súdny dvor uviedol v rozsudku Pringle, v Zmluve o FEÚ nič nenaznačuje, že by právomoc na poskytovanie finančnej pomoci členskému štátu, ktorý má závažné finančné problémy, alebo ktorému také problémy hrozia, mala len Únia.²²

55. Skutočnosť, že niektoré akty práva Únie odkazujú na ustanovenia EMS (a naopak), nemôže viesť k inému záveru. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že skutočnosť, že predmetom alebo cieľom jedného alebo viacerých aktov práva Únie môže byť začlenenie niektorých ustanovení obsiahnutých v medzinárodnej dohode, ktorú Únia sama neschválila, do práva Únie, preto ešte nestačí na to, aby sa táto medzinárodná dohoda stala predmetom práva Únie.²³

56. Ďalej pripomínam, že Súdny dvor nedávno potvrdil, že v právnom poriadku Únie nemajú miesto hybridné akty, ktoré nie sú stanovené v Zmluvách, prijaté v rámci postupu, ktorý bez rozdielu zahŕňa prvky patriace do vlastného rozhodovacieho procesu Únie a prvky medzivládnej povahy.²⁴

57. Napokon, mal by som poukázať na to, že finančné dôsledky vyplývajúce z týchto aktov musí znášať výhradne rozpočet EMS.²⁵ Naopak prijať tvrdenia predložené odvolateľmi by znamenalo – ako poznamenáva ECB – že rozpočet Únie by bol v konečnom dôsledku ovplyvnený rozhodnutiami prijatými v rámci medzinárodnej organizácie, v ktorej nie sú všetky členské štáty Únie členmi.

58. Preto skutočnosť, že o medzinárodných dohodách uzatváraných medzi EMS a jedným z jeho členov (v danom prípade s Cyperskou republikou) rokuje Komisia a ECB a podpisuje ich Komisia v mene EMS, nemôže zmeniť skutočnú právnu povahu týchto dohôd:²⁶ ide o akty EMS.

17 — Odôvodnenie 10 zmluvy o EMS.

18 — Pozri najmä rozsudky z 30. júna 1993, Parlament/Rada a Komisia (C-181/91 a C-248/91, EU:C:1993:271, body 16, 20 a 22); z 2. marca 1994, Parlament/Rada (C-316/91, EU:C:1994:76, body 26, 34 a 41); stanovisko 1/92 z 10. apríla 1992 (EU:C:1992:189, body 32 a 41); a stanovisko 1/09 z 8. marca 2011 (EU:C:2011:123, bod 75).

19 — Pozri rozsudok Pringle, bod 161.

20 — Pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. decembra 2011, Air Transport Association of America a i. (C-366/10, EU:C:2011:864, body 50, 52 a 60 až 62 a citovanú judikatúru).

21 — Pozri rozsudok z 21. decembra 2011, Air Transport Association of America a i. (C-366/10, EU:C:2011:864, bod 63 a citovanú judikatúru).

22 — Rozsudok Pringle, pozri najmä bod 120.

23 — Pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. decembra 2011, Air Transport Association of America a i. (C-366/10, EU:C:2011:864, bod 63 a citovanú judikatúru).

24 — Pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. apríla 2015, Komisia/Rada (C-28/12, EU:C:2015:282, bod 51).

25 — Pozri kapitolu 4 zmluvy o EMS.

26 — Nemusím sa zaoberať otázkou, či memorandum o porozumení podpísané EMS a jedným z jej členov je právne záväznou dohodou alebo len aktom s politickou hodnotou.

59. V dôsledku toho Všeobecný súd správne usúdil, že memorandum o porozumení nemožno pripísať Komisii ani ECB.

b) Druhá línia tvrdení

60. K odlišnému názoru nedospievam ani vo vzťahu k zodpovednosti Únie v tejto veci, keď sa obrátim na subsidiárnu líniu tvrdení predloženú odvolateľmi k tomuto bodu.

61. Odvolatelia tvrdia, že škoda, ktorú údajne utrpeli, bola spôsobená porušením povinnosti Komisie zabezpečiť, aby memorandum o porozumení bolo v úplnej zhode s právom Únie. V tomto ohľade odvolatelia odkazujú na body 164 a 174 rozsudku Pringle, v ktorom Súdny dvor uviedol: a) „Komisia prostredníctvom svojho zapojenia sa do zmluvy o EMS podporuje všeobecný záujem Únie. Okrem toho úlohy priznané Komisii zmluvou o EMS jej umožňujú... zabezpečiť zlučiteľnosť memoránd o porozumení, ktoré uzatvára EMS, s právom Únie“; a b) „memorandum o porozumení, o ktorom sa rokuje s členským štátom žiadajúcim o podporu pre stabilitu, [musí byť] totiž úplne zlučiteľné s právom Únie“.

62. Keďže Všeobecný súd mal pochybnosti, pokiaľ ide o prípustnosť tohto tvrdenia, zaoberal sa s ním len v krátkosti. Poznamenal len, že v každom prípade k údajnej škode došlo pred podpísaním memoranda o porozumení, a to znamenalo, že nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi konaním Komisie a touto škodou.²⁷

63. Bez ohľadu na hľadisko prípustnosti a na správnosť úvah Všeobecného súdu, zastávam názor, že druhá línia tvrdení odvolateľiek je taktiež nepresvedčivá.

64. Na vysvetlenie, prečo to tak je, sa budem venovať postupne nasledujúcim dvom otázkam. Najprv sa budem zaoberať predpokladom, na ktorom sa toto tvrdenie zakladá: existencia právnej povinnosti Komisie zabezpečiť, že akty prijaté orgánmi alebo organizáciami, v mene ktorých koná mimo rámca Únie, rešpektujú právne predpisy Únie, ktorých porušenie môže viesť k finančnej zodpovednosti Únie. Po druhé budem skúmať, či mohlo počas rokovaní vedúcich k podpisu memoranda o porozumení dôjsť k porušeniu práva EÚ, ktorému bolo povinnosťou Komisie zabrániť.

i) O povinnostiach Komisie pri konaní mimo rámca EÚ a súvisiacej zodpovednosti Únie

65. Na úvod musím uviesť, že bod 164 rozsudku Pringle na prvý pohľad výslovne neuvádza žiadnu konkrétnu *povinnosť* pre Komisiu. Znenie tejto časti textu naznačuje, že zasahovaním Komisie do rokovaní o memorande o porozumení sa jej umožňuje zabezpečiť zlučiteľnosť s právom EÚ. Aby však bolo možné naozaj pochopiť skutočný význam tejto časti textu, myslím si, že ju treba vnímať vo svojom kontexte.

66. V tejto časti rozsudku Pringle, v ktorom sa posudzovali úlohy Komisie a ECB, Súdny dvor skúmal, či boli úlohy, ktoré zmluva o EMS zverila niektorým inštitúciám Únie, zlučiteľné so Zmluvami o EÚ. Jednou z podmienok, ktoré musia byť podľa judikatúry splnené, aby sa zabezpečila zlučiteľnosť, je, že tieto ďalšie úlohy „nezasahujú do právomocí, ktoré [Zmluvy o EÚ] zverujú týmto inštitúciám“.²⁸ Pokiaľ ide o Komisiu, Súdny dvor v bode 163 uvedeného rozsudku pripomenul, že v súlade s článkom 17 ods. 1 ZEÚ Komisia „podporuje všeobecný záujem Únie“ a „dohliada na uplatňovanie práva Únie“.

27 — Bod 54 uznesení napadnutých odvolaniami.

28 — Pozri judikatúru uvedenú v rozsudku Pringle, bod 158.

67. Preto treba konštatovanie uvedené v bode 164 rozsudku Pringle chápať v kontexte článku 17 ods. 1 ZEÚ. Súdny dvor preskúmal zmluvu o EMS a dospel k záveru, že sa nezdá, že by niektoré z ustanovení tejto Zmluvy požadovalo, aby Komisia plnila úlohy, ktoré by mohli byť v rozpore s jej ústavným poslaním v rámci Únie ako subjektu, ktorý presadzuje záujmy Únie, a „strážkyne Zmlúv“. Naopak, úloha Komisie vo vzťahu k zmluve o EMS sa zdala byť úplne v súlade s týmto poslaním.

68. Aké sú dôsledky toho všetkého na účely tohto konania?

69. Súhlasím s odvolateľmi, že inštitúcie Únie musia prísne dodržiavať právo Únie aj pri konaní mimo rámca Únie. Komisii preto nie je dovolené úmyselne porušovať pravidlá Únie, a to ani keď koná v mene EMS. Okrem toho Komisia nemôže prispievať svojim konaním k porušovaniu pravidiel Únie, ktorých sa dopustili iné subjekty alebo orgány.²⁹

70. Nesúhlasím však s odvolateľmi, že táto povinnosť je natoľko rozsiahla, že možno predpokladať, že sa Komisii ukladá povinnosť dosiahnuť určitý výsledok, aby odvrátila prípadný rozpor alebo napätie medzi ustanoveniami aktu prijatého iným subjektmi a pravidlom Únie, ktoré sa môže na danú situáciu vzťahovať. Nanajvýš si dokážem predstaviť, že by mohla existovať povinnosť, aby Komisia vyvinula svoje najlepšie úsilie s cieľom zabrániť vzniku takéhoto rozporu.

71. Ďalekosiahla povinnosť dosiahnuť určitý výsledok, ktorú zastávajú odvolatelia, nevyplýva ani z textu zmluvy o EMS, a, čo je ešte dôležitejšie, ani zo samotného článku 17 ods. 1 ZEÚ.

72. Čo sa týka zmluvy o EMS, musím zdôrazniť, že jej článok 13 ods. 3 uvádza len, že memorandum o porozumení má byť „plne v súlade s opatreniami týkajúcimi sa koordinácie hospodárskej politiky ustanovenej v ZFEÚ“³⁰. Ani zmluva o EMS, ani Súdny dvor – pri výklade uvedenej zmluvy v rozsudku Pringle³¹ – neodkazoval na požiadavku úplnej zhody memoranda o porozumení s celým právom EÚ.

73. Na jednej strane uvedené dva výrazy „zhoda“ a „súlada“ by sa nemali zamieňať. Z právneho hľadiska totiž odkazujú na dva vcelku odlišné pojmy: prvý uvedený výraz vyžaduje vzájomné dodržiavanie a úplnú zhodu medzi dvoma textami, zatiaľ čo druhý je splnený už aj tým, že sú texty zlučiteľné a nie je medzi nimi rozpor.

74. Na druhej strane sa výslovne spomínajú len opatrenia Únie týkajúce sa koordinácie hospodárskej politiky. Existuje na to dôvod: nedostatok súladu medzi opatreniami Únie týkajúcimi sa koordinácie hospodárskej politiky a memoranda o porozumení by ohrozoval účinnosť memoranda, a tým aj celého konania Únie v tejto oblasti. Požiadavka úplnej zhody medzi dohodou a všetkými hľadiskami práva Únie sa nepovažovala za nevyhnutnú, pretože systém EMS nie je súčasťou právneho poriadku EÚ.

75. Pokiaľ ide ďalej o článok 17 ods. 1 ZEÚ, zastávam názor, že povinnosti Komisie pri konaní mimo rámca Zmlúv o EÚ nemôžu byť vo všeobecnosti odlišné alebo prísnejšie než povinnosti, ktoré má pri konaní v ich rámci. Vysvetlím.

29 — Pozri rozsudok Pringle, bod 112.

30 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

31 — Pozri najmä body 164 a 174 rozsudku Pringle uvádzané odvolateľmi.

76. V rámci svojej úlohy „strážkyne Zmlúv“ nie je Komisia povinná uskutočniť úkony proti prípadnému porušeniu práva EÚ, o ktorom sa dozvie, pod hrozbou porušenia článku 17 ZEÚ. Ako Súdny dvor zdôraznil vo viacerých predchádzajúcich rozhodnutiach, zmyslom článku 17 ZEÚ je poskytnúť všeobecnú definíciu právomocí Komisie: ide teda o ustanovenie inštitucionálnej povahy, a nie žalovateľné pravidlo, ktoré priznáva práva jednotlivcom.³² Nemožno tvrdiť, že zakaždým, keď Komisia poruší konkrétne ustanovenie Zmluvy, alebo nezabráni, aby takéto ustanovenie porušil iný subjekt, by išlo o porušenie predstavujúce porušenie všeobecného ustanovenia článku 17 ZEÚ.³³

77. Tento bod by mohla ďalej objasniť paralela. V rámci režimu zavedeného článkami 258 až 260 ZFEÚ (jedna z hlavných foriem pôsobenia, v ktorej Komisia vykonáva svoju úlohu „strážkyne Zmlúv“) má Komisia diskrečnú právomoc pri rozhodovaní o tom, či a prípadne kedy začať konanie proti členským štátom, o ktorých predpokladá, že porušili právo EÚ. Má rovnaký priestor pri rozhodovaní o konaní alebo nekonaní, ktoré možno pripísať členskými štátom, proti ktorým by sa malo začať spomínané konanie.³⁴

78. Dôležité je, že Komisia koná v rámci týchto postupov len vo všeobecnom záujme Únie,³⁵ a to aj v prípade, že výsledok týchto postupov môže tiež nepriamo slúžiť záujmom jednotlivcov.³⁶ V skutočnosti články 258 až 260 ZFEÚ nepriznávajú jednotlivcom výslovne žiadne práva. Jednotlivci nemôžu teda spochybníť konanie Komisie v rámci týchto postupov.³⁷ Jednotlivci predovšetkým v zásade nemajú právo požadovať od Únie náhradu za škody, ktoré môžu utrpieť v dôsledku konania alebo nečinnosti Komisie podľa článkov 258 a 260 ZFEÚ. Jediné konanie, ktoré môžu napadnúť ako „zdroj škody“, je konanie členského štátu (štátov) zodpovedného (zodpovedných) za porušenie pravidiel Únie.³⁸ Komisia sa však zodpovedá za spôsob, akým plní uvedenú úlohu, Parlamentu, ktorý môže, ak to uzná za vhodné, podať návrh na vyslovenie nedôvery podľa článku 234 ZFEÚ, čím by zaviazal Komisiu, aby ako orgán odstúpila.

79. Rovnaké zásady by sa mali podľa môjho názoru uplatniť *a fortiori*, keď Komisia koná ako „strážkyňa Zmlúv“ mimo právneho rámca EÚ.

80. V dôsledku toho som dospel k záveru, že na základe článku 17 ods. 1 ZEÚ a pri zohľadnení rozsudku Pringle neexistuje žiadna povinnosť dosiahnuť určitý výsledok, aby Komisia odvrátila prípadný rozpor alebo napätie medzi ustanoveniami aktu prijatého inými subjektmi a pravidlom Únie, ktoré sa môže na danú situáciu vzťahovať. Navyše jednotlivci nemajú právo požadovať od Únie náhradu za škody, ktoré údajne utrpeli v dôsledku konania alebo nečinnosti Komisie, keď koná ako „strážkyňa Zmlúv“.

81. Vzhľadom na to a pre úplnosť budem tiež skúmať, či mohlo podpísanie memoranda o porozumení skutočne viesť k porušeniu práva EÚ, ktoré odvolatelia namietajú.

32 — Pozri najmä uznesenie Súdu prvého stupňa z 27. októbra 2007, Pellegrini/Komisia (T-375/07, neuverejnené, EU:T:2008:466, bod 19 a citovanú judikatúru).

33 — Pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 25. júna 1998, British Airways a i./Komisia (T-371/94 a T-394/94, EU:T:1998:140, bod 453).

34 — Pozri okrem iného rozsudky z 5. novembra 2002, Komisia/Luxembursko (C-472/98, EU:C:2002:629, body 34 až 38), a z 28. októbra 2010, Komisia/Litva (C-350/08, EU:C:2010:642, bod 33).

35 — Pozri rozsudok z 11. augusta 1995, Komisia/Nemecko (C-431/92, EU:C:1995:260, bod 21 a citovanú judikatúru).

36 — Pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. marca 2009, Danske Slagterier (C-445/06, EU:C:2009:178, bod 67).

37 — Pozri okrem iného rozsudky zo 14. februára 1989, Star Fruit/Komisia (247/87, EU:C:1989:58, body 10 až 14), a zo 17. mája 1990, Sonito a i./Komisia (C-87/89, EU:C:1990:213, body 6 a 7).

38 — Pozri najmä uznesenie z 23. mája 1990, Asia Motor France/Komisia (C-72/90, EU:C:1990:230, body 13 až 15). Pozri tiež uznesenie Súdu prvého stupňa zo 14. januára 2004, Makedoniko Metro a Michaniki/Komisia (T-202/02, EU:T:2004:5, bod 43).

ii) O uplatniteľnosti Charty základných práv Európskej únie³⁹

82. Aj keby Súdny dvor usúdil, že povinnosti Komisie ako „strážkyne Zmlúv“ pri konaní mimo rámca Únie sú ďalekosiahlejšie než podľa vyššie uvedenej argumentácie a že porušenie tejto povinnosti môže vskutku viesť k finančnej zodpovednosti Únie, vznikla by potreba venovať sa ďalšej otázke. Touto otázkou v podstate je, či podpísanie memoranda o porozumení malo za následok prípadné porušenie práva EÚ, ktoré mala Komisia odvrátiť.

83. V prvom stupni sa odvolatelia sťažovali na údajné porušenie svojho základného vlastníckeho práva, ako je zakotvené v článku 17 Charty, z dôvodu zahrnutia bodov 1.23 na 1.27 do memoranda o porozumení. Bez ohľadu na skutočnosť, že odvolatelia nespresnili, ako sporné časti textu memoranda o porozumení porušili článok 17 Charty,⁴⁰ nevysvetlili ani, prečo by sa mala Charta v prvom rade vôbec vzťahovať na memorandum o porozumení.

84. Článok 51 ods. 1 Charty stanovuje, že „ustanovenia tejto charty sú... určené pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie, a tiež pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. V dôsledku toho rešpektujú práva, dodržiavajú zásady a podporujú ich uplatňovanie v súlade so svojimi príslušnými právomocami a pri zachovaní obmedzení právomocí Únie, ktoré boli na ňu prenesené zmluvami“.

85. Z dôvodu vysvetleného vyššie nemám pochybnosti o tom, že Komisia má rešpektovať pravidlá Únie, najmä Chartu, keď koná mimo právneho rámca Únie. Koniec koncov, článok 51 ods. 1 Charty neobsahuje žiadne obmedzenie, pokiaľ ide o uplatniteľnosť Charty v súvislosti s inštitúciami Únie, na rozdiel od členských štátov.⁴¹ Okrem toho toto ustanovenie vyzýva inštitúcie Únie, aby *podporovali* uplatňovanie Charty.

86. To však neznamená, že Komisia je *povinná* uplatniť štandard Charty Únie na akty, ktoré prijímajú iné subjekty alebo orgány konajúce mimo rámca Únie. Musím znovu zdôrazniť, že uzavretím zmluvy o EMS členské štáty Únie vykonali právomoc, ktorú si ponechali v oblasti hospodárskej politiky.

87. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že základné práva zaručené v právnom poriadku Únie sú určené na uplatnenie vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Únie, avšak nie mimo týchto situácií.⁴² Podľa článku 51 Charty sú jej ustanovenia určené členským štátom výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. Dôležité je, že pojem „vykonávanie práva Únie“ v zmysle článku 51 Charty vyžaduje existenciu súvisu určitého stupňa, presahujúceho skutočnosť, že oblasti pokryté vnútroštátnym právom a právom Únie úzko súvisia alebo že jedna z oblastí má na inú nepriame vplyvy.⁴³ Medzi ďalšie prvky, ktoré treba vziať do úvahy, patrí, či existuje iné hmotnoprávne ustanovenie práva Únie (popri práve v Charte, ktoré sa uplatňuje), ktoré ako uplatniteľné v danej situácii ukladá členským štátom predmetnú povinnosť.⁴⁴

88. V rozsudku Pringle Súdny dvor už konštatoval, že členské štáty nevykonávali právo Únie, keď založili EMS, a preto sa Charta nevzťahuje na zmluvu o EMS.⁴⁵ V tomto kontexte by sa dalo očakávať, že odvolatelia v rámci tohto konania vysvetlia, prečo by toto riešenie neplatilo, pokiaľ ide o memorandum o porozumení. Naopak, napriek požiadavke, aby sa na pojednávaní bližšie vyjadrili

39 — Ďalej len „Charta“.

40 — Podania len spomenuli prípadné porušenie článku 1 protokolu 1 k EDLP, ale neopísali väzbu medzi týmito dvoma ustanoveniami.

41 — Pozri PEERS, S.: Towards a New Form of EU Law? The Use of EU Institutions Outside the EU Legal Framework. In: *European Constitutional Law Review*, 2013, s. 51 – 53.

42 — Pozri okrem iného rozsudok z 26. februára 2013, Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105, bod 19).

43 — Pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. marca 2014, Siragusa (C-206/13, EU:C:2014:126, bod 24 a citovanú judikatúru).

44 — Pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. marca 2014, Torralbo Marcos (C-265/13, EU:C:2014:187, bod 33 a citovanú judikatúru).

45 — Pozri body 178 až 181 rozsudku Pringle.

k tomuto bodu, odvolatelia neposkytli žiadne vysvetlenie: jednoducho považovali za samozrejmosť, že Charta sa uplatní na memorandum o porozumení. Odvolatelia sa najmä nedovolali žiadneho ustanovenia práva Únie, uplatniteľného na memorandum o porozumení, ktoré by zahrnuo daný akt do pôsobnosti práva Únie na účely Charty.

89. V dôsledku toho zastávam názor, že odvolatelia v každom prípade nepreukázali, že memorandum o porozumení by mohlo predstavovať vykonanie práva Únie a že v dôsledku toho sa na neho uplatnia ustanovenia Charty.

90. V tejto súvislosti, ako je uvedené v článku 51 ods. 1 Charty, by mali inštitúcie uplatňovať Chartu v súlade so svojimi príslušnými právomocami a pri dodržaní obmedzení právomocí Únie. Preto je nepodložené tvrdenie, že Komisia bola povinná uplatňovať štandard Charty na memorandum o porozumení. Dalo by sa tvrdiť, že Komisia by tým – až za hranice zabránenia porušeniu práva Únie – rozšírila uplatniteľnosť Charty do oblasti práva, ktorú tento nástroj nemá upravovať.

91. Pri konštatovaní tohto záveru sa opieram o viaceré nedávne uznesenia Súdneho dvora, ktoré sa týkali námietok jednotlivcov voči rôznym reštrukturalizačným opatreniam prijatým vnútroštátnymi orgánmi počas nedávnej hospodárskej krízy. Bez vysvetlenia uplatniteľnosti Charty na dotknuté opatrenia členských štátov Súdny dvor konštatoval, že nemá právomoc rozhodnúť o zlučiteľnosti týchto opatrení s Chartou.⁴⁶

c) Záverečné poznámky

92. Po posúdení tvrdení odvolateľov ako nepodložených by som ešte doplnil tieto poznámky.

93. Môj výklad článku 17 ods. 1 ZEÚ a rozsudku Pringle neznamená, že právny rámec EMS je právne vákuum, v ktorom nemožno napadnúť porušovanie práv jednotlivcov. Znamená len, že Charta všeobecne nepredstavuje právny nástroj, na základe ktorého treba posudzovať zákonnosť aktov prijatých EMS alebo konania inštitúcií EMS alebo ich zástupcov. Jednotlivci, ktorí sa cítia byť dotknutí prípadným porušením svojich práv v situácii, v akej sú odvolatelia, majú totiž k dispozícii opravné prostriedky.

94. Na jednej strane sa na ich situáciu môžu vzťahovať iné vnútroštátne a medzinárodné listiny práv⁴⁷ a v dôsledku toho je pravdepodobné, že iné vnútroštátne a medzinárodné súdy majú právomoc prejednať ich nároky založené na týchto právnych nástrojoch.

95. Na druhej strane v rámci právneho poriadku Únie existujú súdne cesty vedúce k riešeniu možných porušení práva Únie v kontexte EMS, keby skutočne nastali. Napriek tomu v takých prípadoch by sa súdne konanie vo všeobecnosti nemalo viesť proti inštitúciám, ak nekonajú v mene EMS a nemajú žiadnu právomoc samostatne prijímať rozhodnutia.

96. Odhliadnuc od vyššie uvedených dôvodov sa mi zdá, že toto stanovisko podporujú aj ďalšie úvahy.

97. Článok 340 ZFEÚ stanovuje, že „v prípade nezmluvnej zodpovednosti Únia, v súlade so zásadami spoločnými pre právne poriadky členských štátov, napraví akékoľvek škody spôsobené vlastnými orgánmi alebo pracovníkmi pri výkone ich funkcií“⁴⁸.

46 — Pozri uznesenia zo 14. decembra 2011, Cozman (C-462/11, neuvěřené, EU:C:2011:831); zo 14. decembra 2011, Corpul Național al Polițiștilor (C-434/11, neuvěřené, EU:C:2011:830); zo 7. marca 2013, Sindicato dos Bancários do Norte a i. (C-128/12, neuvěřené, EU:C:2013:149); z 26. júna 2014, Sindicato Nacional dos Profissionais de Seguros e Afins (C-264/12, EU:C:2014:2036), a z 21. októbra 2014, Sindicato Nacional dos Profissionais de Seguros e Afins (C-665/13, EU:C:2014:2327).

47 — Akými sú Ústava Cyperskej republiky a Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

48 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

98. Vzhľadom na to, že inštitúcie Únie vykonávali úlohy mimo rámca Únie, ich konanie kritizované odvolateľmi v prejednávanej veci treba vnímať predovšetkým z hľadiska medzinárodného práva verejného. Tieto inštitúcie v skutočnosti konali v mene medzinárodnej organizácie (EMS), ktorej členmi sú zvrchované štáty, s cieľom uzavrieť medzinárodnú dohodu (memorandum o porozumení) medzi touto organizáciou a jedným z jej zmluvných štátov (Cyperskou republikou). Podľa pravidiel medzinárodného práva verejného (pravidiel, ktorých platnosť a hodnotu – pričom je takmer zbytočné poukazovať na to – akceptujú a uznávajú všetky členské štáty Únie, ako aj samotná Únia) sa konanie zástupcov medzinárodných organizácií vo všeobecnosti pripisuje samotnej organizácii.

99. Napríklad článok 6 ods. 1 návrhu článkov o zodpovednosti medzinárodných organizácií (ďalej len „návrh článkov“)⁴⁹ uvádza, že „konanie orgánu alebo zástupcu medzinárodnej organizácie pri výkone funkcií tohto orgánu alebo zástupcu sa považuje za akt tejto organizácie podľa medzinárodného práva, bez ohľadu na postavenie, ktoré orgán alebo jeho zástupca má v rámci danej organizácie“. Dôležité však je, že článok 7 návrhu článkov dodáva, že „konanie orgánu štátu alebo orgánu alebo zástupcu medzinárodnej organizácie, ktorý je daný k dispozícii inej medzinárodnej organizácii, sa považuje za z hľadiska medzinárodného práva za akt poslednej uvedenej organizácie, ak táto organizácia vykonáva skutočnú kontrolu nad uvedeným konaním“.

100. Zdá sa mi, že tieto ustanovenia možno vnímať ako zdroj inšpirácie v prejednávanej veci. Niet pochýb o tom, že Komisia a ECB sú inštitúciami medzinárodnej organizácie (Únie), ktoré boli dané k dispozícii inej organizácii (EMS). Pri rokovaní o memorande o porozumení a/alebo jeho podpisovaní konali v mene a pod skutočnou kontrolou rady guvernérov EMS. V dôsledku toho sa zdá, že sú v situácii uvedenej v článku 7 návrhu článkov: konali ako „zástupcovia“⁵⁰ EMS.

101. V súlade so zásadami, ktoré sa odrážajú v návrhu článkov, zastávam teda názor, že konanie Komisie a ECB pri rokovaní o memorande o porozumení a/alebo pri jeho podpisovaní by sa malo v zásade pripísať medzinárodnej organizácii, v mene ktorej vykonali tieto úlohy (EMS), a nie medzinárodnej organizácii pôvodu (Únii). Situácia však môže byť iná, ak je osoba schopná preukázať, že sa inštitúcia Únie, ktorá koná mimo Únie, dopustila dostatočne závažného porušenia právnej normy, ktoré jej mohlo spôsobiť škodu. Napríklad by to tak bolo v prípade, keby Komisia alebo ECB omylom zverejnila dôverné či škodlivé informácie, ktoré by mohli spôsobiť ujmu niektorým fyzickým alebo právnickým osobám.⁵¹ Išlo by o akty, ktoré by sa mohli pripísať samotnej Komisii alebo ECB. V tomto konaní sa však právny a skutkový rámec zdá byť odlišný.

102. V prejednávanej veci mali odvolatelia odvolávaním sa na údajnú nečinnosť Komisie v skutočnosti za cieľ obísť skutočnosť, že EMS, a jedine EMS, je zodpovedný za akty, ktoré prijme na základe zmluvy o EMS.

103. Preto možno v prípade skutočných porušení práva Únie zo strany EMS vo všeobecnosti začať konanie voči členským štátom, ktoré sú v konečnom dôsledku zodpovedné za tieto porušenia. Konaním mimo rámca Únie nemôžu porušiť právne predpisy Únie, ktoré môžu byť použiteľné, alebo v každom prípade ohroziť účinnosť opatrení Únie, na ktoré môže mať ich konanie vplyv.⁵²

49 — Prijaté Komisiou pre medzinárodné právo Organizácie spojených národov na svojom 63. zasadnutí v roku 2011 a predložené valnému zhromaždeniu ako súčasť správy Komisie pokrývajúcej prácu tohto zasadnutia (A/66/10) (*Ročenka Komisie pre medzinárodné právo*, 2011, zv. II, druhá časť).

50 — Pojem „zástupca medzinárodnej organizácie“ je v článku 2 písm. d) návrhov článkov definovaný veľmi široko, keď zahŕňa „predstaviteľa alebo inú osobu alebo subjekt, ktorý nie je orgánom, poverený organizáciou, aby vykonával alebo pomáhal vykonávať niektorú z jej funkcií, prostredníctvom ktorého tak organizácia koná“.

51 — Pozri v tomto zmysle rozsudok Všeobecného súdu z 18. decembra 2009, Arizmendi a i./Rada a Komisia (T-440/03, T-121/04, T-171/04, T-208/04, T-365/04 a T-484/04, EU:T:2009:530, body 61 až 71).

52 — Táto zásada vychádza najmä z článku 4 ods. 3 ZEÚ. Pozri v tomto zmysle rozsudky z 31. marca 1971, Komisia/Rada (nazývaný „ERTA“) (22/70, EU:C:1971:32 body 21 a 22), a z 5. novembra 2002, Komisia/Luxembursko (C-472/98, EU:C:2002:629, bod 85).

104. Z tohto dôvodu členské štáty, ktoré prijímajú rozhodnutia ako členovia EMS, môžu v rámci právneho poriadku Únie niesť zodpovednosť za prípadné porušenie právnych predpisov Únie, ku ktorému došlo v tomto kontexte. V dôsledku toho by bol občan, ktorý sa cíti dotknutý týmito porušeniami, oprávnený podať žalobu na príslušných vnútroštátnych súdoch v súlade s judikatúrou Súdneho dvora týkajúcou sa zodpovednosti štátu za porušenie práva Únie.⁵³

105. Tieto zásady nie sú v žiadnom prípade typické iba pre medzinárodné právo verejné, ale uplatňujú sa na vzťahy zastúpený/zástupca aj v mnohých vnútroštátnych občianskych, obchodných a správnych právnych systémoch, a to v rámci Únie, ako aj mimo nej. Tradične, zastúpený je zodpovedný (externe) za protiprávne konanie jeho zástupcov, keď konajú s tretími stranami v jeho mene. Keď však zástupca konal bez potrebného oprávnenia, môže byť následne (interne) zodpovedný za odškodnenie zastúpeného za jeho ujmu alebo škodu.⁵⁴

106. Zdá sa, že môj záver ďalej podporuje línia rozsudkov Súdneho dvora, podľa ktorých v prípade spoločnej mimozmluvnej zodpovednosti Únie a členských štátov musia jednotlivci, ktorí utrpeli údajnú ujmu, najskôr začať konanie na príslušných vnútroštátnych súdoch, ak sú za údajné porušenie hlavne alebo prednostne zodpovedné orgány členských štátov.⁵⁵ Zdá sa, že táto zásada sa *a fortiori* uplatní v prejednávanej veci, a to v rozsahu, v akom odvolatelia nepreukázali, že inštitúcie Únie boli právne zodpovedné, hoci aj len čiastočne,⁵⁶ za akt, ktorý údajne viedol k namietanej škode.

107. Vzhľadom na vyššie uvedené sa Všeobecný súd nedopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že uzavrel, že memorandum o porozumení neiniciovala Komisia a ECB a že v tomto prípade Únia nemôže niesť zodpovednosť na základe článkov 268 a 340 ZFEÚ za zahrnutie určitých častí textu, ktoré sú údajne v rozpore s Chartou, do memoranda o porozumení. Prvý odvolací dôvod by sa mal preto zamietnuť.

C – O druhom odvolacom dôvode

1. Tvrdenia účastníkov konania

108. Svojím druhým odvolacím dôvodom namiereným proti bodu 43 uznesení napadnutých odvolaniami odvolatelia Všeobecnému súdu vytykajú, že nezohľadnil niektoré vyhlásenia, ktoré v danom čase predniesol pán Asmussen, člen výkonnej rady ECB. Odvolatelia tvrdia, že pán Asmussen povedal prezidentovi Cypru počas stretnutia, ktoré sa uskutočnilo 15. marca 2013, že „ak Cyprus nebude súhlasiť s požiadavkami, aby odstránil medzeru v udržateľnosti dlhu, ECB okamžite preruší bankovú likviditu pre Cyprus“⁵⁷. Všeobecný súd teda ignoroval hlavný skutkový prvok, keď dospel k záveru, že memorandum o porozumení bolo aktom, ktorý sa pripisuje EMS (a nie Komisii a ECB) a že ako také nemohlo tvoriť základ zodpovednosti Únie.

53 — Judikatúra, ktorá sa začala rozsudkami z 19. novembra 1991, Francovich a i. (C-6/90 a C-9/90, EU:C:1991:428), a z 5. marca 1996, Brasserie du pêcheur a Factortame (C-46/93 a C-48/93, EU:C:1996:79).

54 — Pre historické a komparatívne hľadisko pozri MÜLLER-FREIENFELS, W.: Agency – Law. In: *Encyclopædia Britannica*. 2016, získané z <http://www.britannica.com/topic/agency-law>.

55 — Takto vykladám rozsudky zo 14. júla 1967, Kampffmeyer a i./Komisia (5/66, 7/66, 13/66 až 16/66 a 18/66 až 24/66, EU:C:1967:31), a z 12. apríla 1984, Unifrex/Komisia a Rada (281/82, EU:C:1984:165).

56 — Spoločná zodpovednosť Únie však nemôže vyplývať len zo skutočnosti, že inštitúcia Únie vnútroštátnym orgánom poskytuje poradenstvo alebo vydáva nezáväznú usmernenia. Pozri v tomto zmysle rozsudky z 26. februára 1986, Krohn Import-Export/Komisia (175/84, EU:C:1986:85), a z 10. mája 1978, Société pour l'exportation des sucres/Komisia (132/77, EU:C:1978:99).

57 — Odvolatelia označujú toto vyhlásenie ako „podmienaná požiadavka“.

109. Komisia tvrdí, že tento dôvod je novým právnym a skutkovým tvrdením, ktorý bol vznesený prvýkrát v replike odvolateľov v prvom stupni. Údajne nejde o vec, ktorá by vyšla najavo až v priebehu konania, ani o podpornú výhradu. Všeobecný súd teda správne neprihliadol na tvrdenia odvolateľiek v tomto bode. V každom prípade „podmienená požiadavka“ pána Asmussena nič nemení na skutočnosti, že memorandum o porozumení zaväzuje iba EMS, a nie Úniu.

2. Posúdenie

110. Zdá sa mi, že údajné vyhlásenie pána Asmussena predstavuje dôkaz, ktorý odvolatelia predložili na podporu svojho tvrdenia, že memorandum o porozumení iniciovala Komisia a ECB a že v dôsledku toho by mala byť Únia zodpovedná za údajnú škodu, ktorá vznikla na základe neho.

111. Prostredníctvom tohto odvolacieho dôvodu tak odvolatelia kritizujú posúdenie dôkazov Všeobecným súdom.

112. Z tohto dôvodu, bez ohľadu na to, či bol tento dôkaz predložený pred Všeobecný súd v dostatočnom časovom predstihu, je tento odvolací dôvod podľa môjho názoru neprípustný. Súdny dvor nemôže preskúmať dôkazy predložené alebo navrhnuté v prvom stupni s výnimkou prípadov, keď Všeobecný súd skreslil jasný zmysel týchto dôkazov.

113. V tomto konaní však odvolatelia iba spochybňujú rozhodnutie Všeobecného súdu nevziať do úvahy jeden dôkaz, ale nedovoľávajú sa skreslenia jasného zmyslu tohto dôkazu.

114. V každom prípade Komisia a ECB celkom správne poukazujú na to, že nech už povedal pán Asmussen na stretnutí s prezidentom Cypru – ako súkromná osoba alebo z titulu svojej funkcie – čokoľvek, nemôže to mať žiadny vplyv na právnú povahu memoranda o porozumení. Je to EMS, ktorý nesie v konečnom dôsledku zodpovednosť za obsah tohto aktu.

115. Druhý odvolací dôvod je teda neprípustný a v každom prípade nepodložený.

D – O treťom odvolacom dôvode

1. Tvrdenia účastníkov konania

116. Svojím tretím odvolacím dôvodom, namiereným proti bodu 54 uznesení napadnutých odvolaniami, odvolatelia spochybňujú závery Všeobecného súdu, že neexistuje žiadna príčinná súvislosť medzi škodou, ktorá im bola údajne spôsobená, a údajnou nečinnosťou Komisie. Všeobecný súd dospel k záveru, že údajné zníženie hodnoty vkladov odvolateľov bolo spôsobené nadobudnutím účinnosti nariadenia č. 103, k čomu došlo pred podpísaním memoranda o porozumení. Konkrétne podľa názoru odvolateľov Všeobecný súd nesprávne posúdil pojem „podmienenosť“: memorandum o porozumení stanovilo nielen určité podmienky, ktoré musel Cyprus splniť v budúcnosti, ale aj určité podmienky, že ktoré už Cyprus medzičasom splnil.

117. Komisia odmieta tvrdenia o nesprávnom právnom posúdení predložené odvolateľmi a najmä tvrdenie, že rekapitalizácia BoC a CPB prostredníctvom opatrení o reorganizácii vlastnými prostriedkami bola súčasťou podmienenosti požadovanej článkom 13 zmluvy o EMS. Podľa jej názoru sa cyperské orgány rozhodli prijať tieto opatrenia úplne samostatne.

118. ECB za seba tvrdí, že odvolatelia v podstate požadujú prehodnotiť dôkazy, ale nepredkladajú žiadne tvrdenie založené na údajnom nesprávnom právnom posúdení, čo v rámci odvolania nie je prípustné.

2. Posúdenie

119. Zastávam názor, že tento odvolací dôvod je neúčinný. Bez ohľadu na to, či sa Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia pri výklade a uplatňovaní pojmu príčinná súvislosť, by totiž toto pochybenie nebolo spôsobilé viesť k zrušeniu uznesení napadnutých odvolaniami.

120. Ako už bolo vysvetlené v rámci prvého odvolacieho dôvodu, konanie, na základe ktorého údajná škoda vznikla, nemožno pripísať inštitúciám Únie. V takom prípade teda nie je nevyhnutné určovať, či sú splnené tri podmienky potrebné na založenie mimozmluvnej zodpovednosť⁵⁸ Únie.

E – O štvrtom odvolacom dôvode

1. Tvrdenia účastníkov konania

121. Svojím štvrtým odvolacím dôvodom, namiereným proti bodu 54 uznesení napadnutých odvolaniami, odvolatelia v podstate tvrdia, že Všeobecný súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia, keď ich návrh na čiastočné zrušenie memoranda o porozumení vyhlásil za neprípustný. Tvrdia, že ak Súdny dvor prijme tvrdenia, ktoré predložili v rámci prvých troch odvolacích dôvodov, vyplývalo by z toho, že štvrtý odvolací dôvod je tiež opodstatnený.

122. Komisia a ECB sa domnievajú, že vzhľadom na tvrdenia rozvinuté v kontexte ostatných odvolacích dôvodov by sa mal zamietnuť aj tento dôvod.

2. Posúdenie

123. V prípade písomností predkladaných Súdnemu dvoru je výstižnosť veľmi cennou vlastnosťou, zatiaľ čo prílišná lakonickosť je kardinálnym hriechom. Tento odvolací dôvod – rozvinutý v jedinom, krátkom odseku odvolania – balansuje na tenkej hranici medzi týmito dvoma pojmami.

124. Možno vskutku ospravedlniť predstavu, že je pomerne výnimočné, keď sa nesprávne právne posúdenie, ktorého sa dopustí Všeobecný súd, označí, vysvetlí a demonštruje s požadovanou jasnosťou a úplnosťou v jedinom bode podania.

125. V každom prípade nemusí byť nevyhnutné zaoberať sa prípustnosťou tohto odvolacieho dôvodu, pretože je podľa môjho názoru zjavne nepodložené.

126. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že v rámci žaloby o neplatnosť, ako je zakotvená v článku 263 ZFEÚ, majú sudy Únie právomoc iba na preskúmanie zákonnosti aktov inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr Únie.⁵⁹

58 — Pokiaľ ide o tieto podmienky, pozri okrem iného rozsudok z 25. marca 2010, *Sviluppo Italia Basilicata/Komisia* (C-414/08 P, EU:C:2010:165, bod 138).

59 — Pozri rozsudky z 31. marca 1971, *Komisia/Rada* (22/70, EU:C:1971:32, bod 42); z 30. júna 1993, *Parlament/Rada a Komisia* (C-181/91 a C-248/91, EU:C:1993:271, bod 13), a z 13. júla 2004, *Komisia/Rada* (C-27/04, EU:C:2004:436, bod 44).

127. Memorandum o porozumení bolo uzavreté Cyperskou republikou a EMS, ktoré nie sú inštitúciami Únie. EMS bol založený členskými štátmi, ktorých menou je euro. Súdny dvor v rozsudku Pringle konštatoval, že členské štáty majú právomoc uzavrieť medzi sebou dohodu o vytvorení mechanizmu pre stabilitu.⁶⁰ Podľa ustálenej judikatúry Súdny dvor v zásade nemá právomoc preskúmať postup členských štátov, keď spoločne vykonávajú svoju právomoc ako členské štáty, a nie ako členovia Rady.⁶¹

128. Je pravda, že v niektorých výnimočných prípadoch si Súdny dvor vyhradil právomoc preskúmať akty, ktoré sa majú považovať za akty Rady napriek skutočnosti, že boli formálne prijaté ako akty členských štátov na zasadnutí Rady, vzhľadom na ich obsah a okolnosti, za ktorých boli prijaté.⁶² Napriek tomu v tejto veci zjavne nejde o takýto prípad: napadnutý akt bol prijatý v súlade s pravidlami medzinárodnej dohody, ktorej Únia nie je zmluvnou stranou a ktorá vytvorila medzinárodnú organizáciu s právnou subjektivitou odlišnou a nezávislou od právnej subjektivity Únie.

129. Vzhľadom na to, keďže memorandum o porozumení nemôže byť predmetom žaloby o neplatnosť v zmysle článku 263 ZFEÚ, štvrtý odvolací dôvod treba tiež zamietnuť a spolu s ním aj odvolania v celom rozsahu.

VI – O trovách

130. Podľa článku 138 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté.

131. Ak bude Súdny dvor súhlasiť s mojím posúdením odvolania, v súlade s článkami 137, 138 a 184 rokovacieho poriadku by mali odvolatelia nahradiť trovy prvostupňového, ako aj odvolacieho konania.

VII – Návrh

132. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor:

- zamietol odvolania,
- uložil spoločnosti Ledra Advertising Ltd povinnosť nahradiť trovy prvostupňového, ako aj odvolacieho konania, súvisiace s vecou C-8/15 P,
- uložil Andreasovi Eleftheriou, Eleni Eleftheriou a Lili Papachristofi povinnosť nahradiť trovy prvostupňového, ako aj odvolacieho konania, súvisiace s vecou C-9/15 P, a
- uložil Christosovi Theophilou a Eleni Theophilou povinnosť nahradiť trovy prvostupňového, ako aj odvolacieho konania, súvisiace s vecou C-10/15 P.

60 — Rozsudok Pringle, bod 68.

61 — Pozri v tomto zmysle rozsudky z 30. júna 1993, Parlament a Rada/Komisia (C-181/91 a C-248/91, EU:C:1993:271, bod 12), a zo 4. septembra 2014, Komisia/Rada (C-114/12, EU:C:2014:2151, body 38 až 41).

62 — Pozri rozsudok z 30. júna 1993, Parlament/Rada a Komisia (C-181/91 a C-248/91, EU:C:1993:271, bod 14), a návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs v danej veci (EU:C:1992:520, body 20 až 22).